

Uzaktan Eğitimle Yaz Okulu Uygulaması

Proje No: 1403E096

Proje Yöneticisi

Yrd. Doç. Dr. M. Recep OKUR

Araştırmacılar

Yrd. Doç. Dr. Ömer UYSAL

Öğr.Grv. Dr. İler USTA

Yrd. Doç. Dr. Didem PAŞAOĞLU BAŞ

Kasım, 2016

Anadolu Üniversitesi

Eskişehir

Uzaktan Eğitimle Yaz Okulu Uygulaması

ÖZET

Yaz okulları, öğrencilerin örgün öğretim programlarında güz veya bahar döneminde başaramadıkları dersleri yazın açılan yoğunlaştırılmış dersler ile başarmalarına veya ilgi duydukları bir dersi almalarına olanak sağlayan alternatif bir yöntemdir. Yaz okullarında hem öğrenenlerin hem de öğretim elemanlarının etkili, verimli, çekici ve sürdürülebilir bir öğrenme sürecine katılması gerekmektedir. Yaz okullarının karşı karşıya olduğu bazı sorunlar; eğitimin yoğunlaştırılarak verilmesi, eğitim süresinin kısa olması, yaz aylarında verilmesi, bu hizmetten yararlanmak isteyen öğrenen sayısının giderek artmasıdır. Türkiye’de çoğu üniversitede yaz okulu programları öğretim elemanı ve alt yapı yetersizliklerinden dolayı açılmamaktadır. Bu doğrultuda, yaz okullarında dersler uzaktan eğitim yöntemleriyle de yürütülebilir. Böylece; ülke genelindeki tüm üniversitelerden öğrenci kabul edebilen yaz okullarının programları sürdürülebilir, açık, esnek ve demokratik bir yapıya kavuşturulmuş olur.

Bu projenin temel amacı uzaktan eğitim yöntem ve teknikleri kullanılarak etkili, verimli, çekici ve sürdürülebilir bir yaz okulu uygulaması yapmaktır. Proje Kapsamında, Yönetim Bilgi Sistemi dersi 2015-2016 öğretim yılı yaz okulunda İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde açılacaktır. Bu ders uzaktan eğitim yöntem ve teknikleriyle yürütülecektir.

Bu araştırma, uzaktan eğitimde yaz okulu uygulamasıyla ilgili olarak “neden” ve “nasıl” sorularına detaylı yanıtlar bulunması, uzmanların deneyimlerine dayalı olarak bilgi alınabilmesi ve olayların kendi doğal bağlamları içerisinde incelenebilmesi için nitel olarak desenlenmiştir. Araştırma modeli ise nitel araştırma türlerinden durum çalışması kapsamına girmektedir. Uzaktan eğitimle yaz okulu programının incelenebilmesi için araştırma durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Bu araştırma kapsamında nicel ve nitel veriler toplanacak ve analizleri yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: uzaktan eğitim yaz okulu, uzaktan öğrenme, çevrimiçi öğrenme, yaz okulu

Evaluation of the Ethics of Scientific Course Based on Students' Opinions: Case of Graduate School of Sciences at Anadolu University

ABSTRACT

Summer schools is an alternative way that provides students to pass the course(s) which they failed before (previous spring or autumn semesters). Learning process must be effective, efficient, attractive and sustainable for both students and university members in summer schools. Problems faced with summer schools are listed below:

- Education programs are more intensive than formal education process,
- Education process in summer school is shorter than formal education process,
- Education organized in hot summer days,
- Number of the students who want to take some of the courses they failed before or not in summer school are increased.
- Lack of common standards between universities for summer school course (concern with acceptance of summer school course)
- It is uncertain about which universities will open the required courses that students want to take and who will give the courses in summer school

Though most of the universities offer some courses in summer school, most of the courses given in formal education (spring and autumn) semesters are not taken by students in Turkey and all over the world in summer school due to lack of university members who are not willing to open a course in summer school and lack of infrastructure. In this context, courses offered in summer schools can be carried out by distance education methods and techniques. Thus, summer school programs that accept students across the country are transformed to open, flexible, democratic and sustainable structure.

The essential purpose of the project is to acquire effective, efficient, attractive and sustainable summer school application using distance education methods and techniques. Management Information Systems course will be opened summer school at Faculty of Economics and Administrative Sciences in 2015-2016 academic year. The course will be managed by distance methods and techniques.

This research was designed qualitative for finding detailed answers for “why” and “how” questions dealing with summer school via distance education, taking information from subject matter experts who made the research and examining incidents in natural context. Research method is a case study which is one type of qualitative research methods. Case study was used

to examine summer school via distance education in the research. In the context of the research, quantitative and qualitative data will be collected and analysed.

Keywords: Summer School Application via Distance Education

GİRİŞ

Bilgi çağında tüm disiplinler için en stratejik kelime öğrenme olarak değerlendirilebilir. Yaşamboyu öğrenme ve öğrenmeyi öğrenme anlayışının da bu gerçeğin bir sonucu olarak ortaya çıktığı söylenebilir. Uzaktan öğrenme bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin ışığında yüz yüze öğrenme gibi başlı başına bir yöntem haline gelmiştir. Öyle ki yüz yüze öğrenme programları da uzaktan öğrenme ile desteklenmektedir. Yüz yüze öğrenme ile uzaktan öğrenmenin entegre olması ile birlikte harmanlanmış (blended) öğrenme, bütünleşik (integrated) öğrenme, dağıtık (distributed) öğrenme, karma (mixed) öğrenme gibi yeni öğrenme yöntemleri ortaya çıkarılmıştır (Uysal, 2011a, s.3).

Yüzyılın en büyük icatlarından diyebileceğimiz, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan bir bilgi iletişim ağı olan internetin; Tüm Dünya’da olduğu gibi teknolojinin akıl almaz hızla ilerlediği günümüzde, Türkiye’de de kullanımı her geçen gün artmaktadır (Arı vd., 2015; Arı ve Yılmaz, 2015:66). 2015 yılı sonuna göre kıtalardaki ve Türkiye’deki internet kullanıcıları sayısı, bu sayıların nüfusa oranı ve 2000-2015 yıllara arasındaki artışlar Tablo 1. de görülmektedir (Internet World Stats, 2015). Dünya nüfusunun %46,1’ inin internet kullanıcısı olduğu yani dünya nüfusunun yaklaşık yarıya yakınının internet kullanıcısı olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye’de ise nüfusun neredeyse %60’ı internet kullanıcısıdır. Bu durum Türkiye’de dünya genelinin üzerinde bir internet kullanımının olduğunu göstermektedir.

İnternet başta olmak üzere bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde uzaktan eğitim önemli ölçüde gelişmiş ve ülkelerin eğitim sistemleri için çok stratejik bir öneme sahip olmuştur. İlgili alanyazında öğrenmenin daha ön plana çıkmasıyla uzaktan öğrenmeye yönelik bir evrilme söz konusu olduğu görülmektedir. İnternet kullanma oranlarına bakıldığında (Tablo 1) gelecekte gerek Dünya’da gerekse Türkiye’de daha fazla insanın uzaktan öğrenmeden yararlanacağı söylenebilir.

Derslerin uzman bir ekip tarafından hazırlanması, tüm ders materyallerine internet ortamından ulaşılabilmesi, eş zamanlı ders anlatımları, ders videoları sayesinde konuların daha kolay anlaşılması, eş zamanlı olmayan diğer uygulamalar sayesinde uzaktan eğitim öğrencilere etkili bir öğrenme ortamı sunabilmektedir. Teknoloji ile entegre olan uzaktan eğitim sayesinde farklı öğrenme yöntemleri ortaya çıkmaktadır. Bu yöntemlerden biri de yurt dışında uygulanmakta olan yaz okullarında uzaktan öğrenme uygulamasıdır. Doktora

seviyesinde çevrimiçi programlara sahip olan Amerika’da bu uygulamaya sıkça rastlanmaktadır. Dünyanın önemli üniversiteleri arasında gösterilen Harvard, Stanford, Yale, Cornell, Berkeley vb. üniversitelerinde yaz okulunda dersler uzaktan öğrenme yöntemi ile alınabilmektedir. Belirtilen üniversiteler ulaştıkları kaliteden diğer insanların da yararlanabilmesi için çevrimiçi dersler sunmakta ve bu sayede isteyen insanlara bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır. North Texas Üniversitesi (UNT); çevrimiçi yaz okulu uygulamasında 3, 5, 8, 10, 13 hafta süren birbirinden ayrı çevrimiçi yaz okulu uygulamaları gerçekleştirmektedir. UNT yaz okullarında uzaktan öğrenmenin gerçekleştiği programların temel amacını; öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda, öğrencilerin yaşamlarına ayak uyduran esnek programlar sunabilmek şeklinde açıklamaktadır (unt.edu, 2016). Yaz okullarında açık ve uzaktan öğrenme uygulaması ile özellikle öğrencilere ve kendini çeşitli alanlarda yetiştirmek ve yenilemek isteğinde olan insanlar için bahar dönemi ve güz dönemi arasında yeni bir öğrenme koridoru açılmış olmaktadır. Bu yöntemin uygulanmasındaki temel mantık yaz okullarında öğrenciler için alternatif öğrenme fırsatları oluşturmaktır (Uysal, 2011b).

Bilim etiği dersinin öğrenci görüşlerine dayalı değerlendirildiği bir araştırmaya Türkçe alanyazında rastlanmamıştır. Bu yönüyle yapılacak araştırma Türkiye’de yapılacak ilk araştırmalardan biri olacaktır. Bu durum çalışmayı özgün yapan en önemli özelliktir. Ayrıca, çok az sayıda üniversitede bağımsız bir bilim etiği dersinin okutuluyor olması ve bu dersin araştırma konusu yapılması Türkiye örneğinde çalışmayı özgün bir yere koymaktadır.

Bu projenin temel amacı uzaktan eğitim yöntem ve teknikleri kullanılarak etkili, verimli, çekici ve sürdürülebilir bir yaz okulu uygulaması yapmaktır. Proje Kapsamında Yönetim Bilgi Sistemi dersi 2015-2016 öğretim yılı yaz okulunda İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde açılacaktır. Bu ders uzaktan eğitim yöntem ve teknikleriyle yürütülecektir. Yukarıdaki genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

- 1- Öğrenenlerin uzaktan Yönetim Bilgi Sistemi dersine olan genel memnuniyet düzeyleri nelerdir?
- 2- Öğrenenlerin programın:
 - a. Amaç

- b. İçerik
- c. Öğrenme-Öğretme durumları
- d. Değerlendirme süreci
- e. Destek
- f. Programın süresi
- g. Öğrenme yönetim sistemi
- h. Etkileşim vb. hakkındaki görüşleri nelerdir?

3- Proje ekibinin ve öğrenenlerin programın tasarımı, uygulanması ve değerlendirilmesi sürecinde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?

LİTERATÜR ÖZETİ

Uzaktan öğrenme, giderek evrensel uygulamaya dönüşen ve değişik kalkınma düzeylerindeki ülkelerde, sosyal adalet ve fırsat eşitliğini gerçekleştirme bakımından her yaştaki bireylere yaşamboyu öğrenme fırsatı sunar (Tait, 2013; Tait ve O'Rourke, 2014). Bir öğrenme süreci olarak uzaktan öğrenmede öğrenenler, zaman ve mekandan bağımsız olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanarak etkileşime katılmaktadırlar (Bates, 2005; Moore ve Kearsley, 2012). Ders sorumlularının çevrimiçi etkileşim ortamlarına katılması ile öğrencilerin bu etkileşim ortamına katılım düzeyleri ve sıklıkları da artmaktadır (Kızılkaya Cumaoğlu ve Koçak Usluel, 2013, s.1477). Böylece uzaktan öğrenme, etkileşim ortamları sayesinde öğrenenlerin bağımsız öğrenme becerilerini de geliştirmektedir (Okur, 2012).

Sahip olduğu önem ve taşıdığı yaşam boyu öğrenme misyonu gereğince başta Amerika olmak üzere tüm ülkelerde uzaktan öğrenmeye yönelik programlar açılmaktadır (Allen ve Seaman, 2008, s.1; Allen ve Seaman, 2010, s.2; Clarke-Okah ve diğerleri, 2009, s.3). 2015 yılı itibari ile tamamen uzaktan öğrenme ile gerçek gerçekleştirilen doktora programları bulunmaktadır (Templeton, Ballenger, Thompson, 2015; Jones, Warren, Ennis-Cole, Knezek, Lin, 2014).

- 2002’ den bu yana çevrimiçi öğrenmeden yararlanan öğrenci sayısı sürekli artmıştır.
- 2012 yılı güz döneminde çevrimiçi derslere katılımda %6.1’lik yıllık büyüme oranı, tüm yükseköğretime katılımdaki büyüme oranı %1.2’den kat ve kat daha fazladır.
- 2012 yılı güz döneminde çevrimiçi ders alan toplam öğrenci sayısı 2011 yılına oranla 411,757 kişi artarak 7,126,549 olmuştur.
- Amerika’da 2012 güz döneminde tüm yükseköğretim öğrencilerinin %30’undan fazlası yani tüm öğrencilerin üçte biri en az bir dersini çevrimiçi almıştır.

Türkiye’de Açık Öğretim Lisesinde 2007-2008 döneminde 228.592 olan öğrenci sayısı, 2015-2016 döneminde her sene artış göstererek 1.026.782 sayısına ulaşmıştır (Açık Öğretim Lisesi, 2016). Mesleki Açık Öğretim Lisesinde ise 2005-2006 döneminde 64.338 olan öğrenci sayısı, 2015-2016 döneminde her sene artış göstererek 333.712 sayısına ulaşmıştır (Mesleki Açık Öğretim Lisesi, 2016). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemine bağlı İktisat, İşletme ve Açıköğretim Fakültelerinde 1 Aralık 2015 itibariyle 1.473.540 öğrencinin açık ve uzaktan öğrenmeden yararlandığı görülmektedir (Anadolu Üniversitesi, 2016).

Gelişen teknolojilere bağlı olarak çekiciliğini artıran uzaktan öğrenme uygulamaları üniversitelerin öğrenme programlarında gün geçtikçe artmaktadır. 2013 yılında yayınlanan Horizon raporunda uzaktan öğrenme alanında orijinal isimleri ile Massively Open Online Courses, Tablet Computing, Games ve Gamification, Learning Analytics, 3D Printing ve Wearable Technology gibi yeni yöntem ve uygulamaların ilerleyen yıllarda programlara yansması beklenmektedir (Johnson ve arkadaşları, 2013, s.1). 2012 yılı istatistiklerine göre Amerika’da devlete ait yükseköğretim kurumlarının %90’ında çevrimiçi ders önerilmektedir. Üstelik bu durum 2002 yılından bu yana böyle devam etmektedir. 2002 yılında devlete ait yüksek öğretim kurumlarının %48.9’ü tamamen çevrimiçi program önerirken, 2012 yılında bu oran %70.6’lara ulaşmıştır (Allen ve Seaman, 2013, s.21). Türkiye’de açık ve uzaktan öğrenmeye yönelik yeni dersler ve programlar açılmaktadır. Üniversitelerin bünyesinde açılan Uzaktan Eğitim Merkezleri ve Sürekli Eğitim Merkezleri bunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir (Topakkaya, 2013, s.1091). Buna ek olarak Yükseköğretim Kurumu tarafından yayınlanan Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esaslarında, “Program veya Ders Açma” başlığı altında şu madde yer almaktadır:

Her yarıyılıda eğitim-öğretim dönemi başlamadan en geç dört hafta önce ilgili yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından uygun görülmesi ve Yükseköğretim Kurulu'na bildirilmesi halinde, birinci ve ikinci öğretim programlarındaki derslerin en fazla % 30'u sadece uzaktan öğretim yolu ile verilebilir.

Bu anlamda zaman içinde Türkiye'de açık ve uzaktan öğrenmeden daha fazla öğrencinin yararlanacağı öngörülmektedir. Alana yönelik yapılan çalışmalar sonucunda yeni çevrimiçi programların açılması ve açık ve uzaktan öğrenme alanında yeni yöntemlerin uygulamaya geçmesi beklenmektedir. Bu doğrultuda yeni bir yöntem olarak sunulabilecek yaz okullarında açık ve uzaktan öğrenme uygulaması bağlamında bahar ve güz dönemleri arasında yeni bir öğrenme koridoru açılması planlanmaktadır. Böyle bir uygulama resmi olarak henüz Türkiye'de uygulanmamıştır.

Üniversitelerde eğitim-öğretim faaliyetleri güz ve bahar olmak üzere iki dönem olarak yapılmaktadır. Bunlara ek olarak da bazı üniversitelerde öğrenenlere yeni bir şans vermek için yaz okulları açılmaktadır (Shaw, Chametzky, Burrus ve Walters, 2013). Amerika'da 1950 yılından beri üniversiteler yaz okulu açmaktadır (Omelicheva, 2012, s.258). Yaz okulu, güz ve bahar yarıyılları dışında kalan, yaz tatili ayları içerisinde uygulanan ve üniversitenin eğitim-öğretim fırsatlarının yaz aylarında da değerlendirilmesiyle, eğitim-öğretim verimliliğini artırmayı amaçlayan ve öğrencilerin daha kısa sürede mezun olabilmelerine olanak sağlayan, çift anadal ve yandal yapmalarını destekleyen bir eğitim-öğretim programıdır (Selçuk Üniversitesi, 2015). Yaz okulları zaman içinde öğrencilere daha esnek bir ders takvimi oluşturulması, okul bitirmeyi hızlandırması ve alan dışındaki öğrenme tecrübelerini zenginleştirilmesi gibi ek fırsatları sunması açısından akademik yılın bir uzantısı olarak görülmüş ve öğrenciler tarafından büyük bir ilgi ile takip edilmiş ve desteklenmiştir (Crowe, Hyun, ve Kretoivics, 2005, s.7; Cooper ve arkadaşları, 2000, s.5).

Yaz okulunda açılacak lisans dersleri, ilgili bölümlerce; lisansüstü dersleri ilgili enstitü Anabilim/Anasanat dalları tarafından önerilmekte, ilgili öğretim birimi yönetim kurulu kararı ve Senato'nun onayı ile belirlenmektedir. Yaz okullarında daha çok ortak kodlu derslerin açıldığı ve bu tür derslere yoğun bir talep olduğu gözlenmektedir. Yaz

okulunda açılan her dersin toplam saati normal yarıyıldaki toplam ders saati kadar olmalıdır (Dokuz Eylül Üniversitesi, 2011).

Üniversitelerin yaz okulu yönetmeliklerine göre öğrenenler ders içeriklerine ve kredi koşullarının sağlanması durumunda kendi üniversiteleri dışındaki üniversitelerin açtıkları yaz okullarından ders alabilmektedir (Anadolu Üniversitesi, 2014). Yaz okullarında açılan dersler yoğunlaştırılmış bir formatta tasarlanmakta ve en az 4, en fazla 7 hafta sürmektedir. Bu bakımdan öğretmenler ders içeriğini daha hızlı öğretmeye, öğrenciler ise daha hızlı öğrenme çalışmaktadır (Omelicheva, 2012, s.259).

Dersler yoğunlaştırılmış olduğu için birçok üniversite yaz okulunda alınabilecek ders sayısına sınırlamalar getirmektedir. Genel olarak 18 Avrupa Kredi Transfer Sistemini (AKTS) aşmamak üzere öğrenciler kendi üniversitelerinden yaz okulunda 3 ders alabilmektedir. Bitirme durumunda ise 24 AKTS'yi aşmamak üzere 4 derse kadar kendi üniversitelerinden izin verilebilmektedir. Öğrenciler derslerin bir bölümünün kendi üniversitelerinde açılmadığı durumlarda diğer üniversitelerden 18 AKTS'yi aşmamak koşulu ile ders alabilmektedir. Üniversiteler yaz okullarında üstten ders almak için belirli bir akademi ortalamaya sahip olma şartı getirebilmektedir. Diğer üniversitelerin yaz okullarından alınacak dersler, Bölüm Kurulunun olumlu görüşü ve Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile alınabilmektedir (Selçuk Üniversitesi, 2015).

Anadolu Üniversitesi (2014), Selçuk Üniversitesi (2015), Ondokuz Mayıs Üniversitesi (2014), Dokuz Eylül Üniversitesi (2011) ve Gazi Üniversitesi (2010) yaz okulu yönetmelikleri incelenerek yaz okulunun amaçları şu şekilde belirtilebilir:

1. Öğrencilerin; üniversitelerin sağladığı eğitim imkânlarından yaz aylarında da yararlanmalarını sağlamak suretiyle üniversitelerde eğitimin verimliliğini artırmak,
2. Öğrencilerin önceki dönemlerde alıp başarisiz oldukları dersleri almalarını sağlamak,
3. Öğrencilerin daha önceki dönemlerde alıp, yeteri düzeyde başarı sağlayamadıkları dersleri almalarını sağlamak,
4. Öğrencilerin dönem kaybını önleyici olarak ders almalarını sağlamak,
5. Başarılı öğrencilere daha kısa bir sürede mezun olabilme fırsatı sağlamak,
6. Diğer yandan tatil aylarındaki atıl fiziki kaynakları verimli hale getirmek,
7. Güz ve Bahar dönemlerindeki yığılmaları önlemek,

8. Açık ve uzaktan eğitim mantığı ile diğer yükseköğretim kurumlarındaki öğrenciler ile kamu ve özel sektör personelinin ve hatta vatandaşların yaz okulu açan üniversitelerin eğitim imkânlarından yararlanmalarını sağlamak,

9. Yurtiçi ve yurt dışındaki yükseköğretim ve araştırma kurumlarında çalışan ve ancak yaz aylarında uygun zamanları olan öğretim elemanlarından ders, seminer, kurs ve benzeri etkinlikler yoluyla yararlanmak,

10. Bahar yarıyılı sonunda Yabancı Dil Hazırlık sınıfını başarıyla bitiren öğrencilere, kendi öğretim programlarındaki yaz döneminde açılan 1 inci sınıf derslerini almak suretiyle öğretim programlarına başlayabilmelerini sağlamaktır.

Yaz okulları, öğrencilerin örgün öğretim programlarında önceden başaramadıkları dersleri yazın açılan yoğunlaştırılmış dersler ile başarmalarına veya ileriye dönük bir dersi almalarına olanak sağlayan fazladan bir fırsattır. Yurt dışında olduğu gibi Türkiye’de de yaz okulları açılmakta ve belirli dersler yaz okullarında üniversiteler tarafından yürütülmektedir. Böylece öğrenciler için yeni bir öğrenme fırsatı oluşmaktadır. Üstelik yoğunlaştırılmış olmasına rağmen yaz okulları ve güz-bahar döneminde alınan dersler arasından akademik başarı anlamında olumsuz bir farka rastlanılmamıştır (Shaw ve arkadaşları, 2013; Omelicheva, 2012; Anastasi, 2007).

Anastasi (2007, s.21) tarafından Arizona State Üniversitesinden 506 öğrenci ile birlikte gerçekleştirilen bir araştırmada yoğunlaştırılmış yaz okullarında alınan derslerde öğrenci performansının, farklı psikoloji dersleri için güz ve bahar dönemlerinde alınan derslerdeki öğrenci performansından daha zayıf olmadığı belirlenmiştir. Omelicheva (2012, s.267) yaz döneminde gerçekleştirdiği derste öğrenci başarısının güz dönemlerinde gerçekleşen öğrenci başarısına göre daha yüksek düzeyde olduğunu ve bu farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu belirtmiştir.

Shaw ve arkadaşları (2013) tarafından yapılan çevrimiçi yükseköğretime yönelik bir araştırmada 8 haftalık bir çevrimiçi ders ile 16 haftalık bir çevrimiçi derste ders süresi ve akademik başarı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkarılmıştır. Açık ve uzaktan öğrenme ile yürütülmekte olan programlarda dersler çevrimiçi olarak yapılmaktadır. Araştırma sonuçları doğrultusunda çevrimiçi derslerin güz ve bahar döneminde sunulabildiği gibi yaz okullarında yoğunlaştırılmış olarak da sunulabileceği ve akademik başarı anlamında da benzer ve hatta daha yüksek sonuçlar alınabileceği söylenebilir.

Omeliçeva (2012, ss:258-259) yaz okullarında aktif öğrenme stratejilerinin derse olan ilgilerini artırdığını ve öğrenme kalitesini geliştirdiğini ifade etmiştir. Ayrıca öğretim elemanlarının güz ve bahar dönemlerinde ki iş yükleri hafifletmekte ve araştırmaya daha fazla zaman ayırabilmektedir. Bununla birlikte öğretim elemanları yapacakları araştırmayı uygun şekilde planlayarak yaz okulunu araştırma yapmak için de değerlendirebilmektedir. Alanyazında yaz okullarına yönelik araştırma sayısının oldukça fazla olduğu veritabanlarında yapılan taramalardan görülmektedir.

Öğrenenler yaz okullarından aldıkları dersler sayesinde zorlandıkları dersleri daha kolay başarabilmekte ve dönem uzatmadan bölümlerini tamamlayabilmektedir. Hoey (2013) geleneksel yöntemle ders alan birçok öğrencinin yaz okulunda alacağı derslerin kolay ve ucuz olmasını beklediklerini bildirmektedir. Yaz okulları sunduğu fırsatların yanında alanda çözüm bekleyen bazı sınırlılıkları da içinde barındırmaktadır. Bu sınırlılıklar aşağıdaki gibi tanımlanabilir:

1. Üniversiteler arasında derslere ilişkin bir standardının henüz sağlanamamış olması. Ders kredisi ve denklikleri üniversiteler arasında farklılık gösterebilmektedir.
2. Yaz döneminde uygun ders bulunamaması, yüksek ders ücretleri, dersin farklı bir şehirdeki üniversitede açılmasından kaynaklanan ekonomik, ulaşım, barınma vb. sorunlar, staj yapma ya da çalışma gereksinimi nedeniyle öğrenenler yaz okullarından etkili biçimde yararlanamamaktadır.
3. Yazın yüksek hava sıcaklığı, öğrenen ve öğretim elemanları için sınıf içerisinde dersin yürütülmesini olumsuz yönde etkilemektedir.
4. Yaz okullarında kontenjan sınırının olması, öğrenenlere fırsat eşitliği sunulmasına engel olabilmektedir.

Yaz okulları ülke genelindeki tüm üniversitelerden öğrenci kabul etmektedir. Ancak Türkiye'deki çoğu üniversitede insan gücü ve insan gücü dışındaki kaynak yetersizliklerinden dolayı istenen düzeyde yaz okulu açamadığı söylenebilir. Öğretim elemanları güz ve bahar dönemi sonrası yaz okulunda ders açmak istemeyebilmektedir. Yaz okullarında açılan dersler yüz yüze işlendiği için farklı üniversitelerde açılan derslere katılım zaman, mekan ve ekonomik problemler nedeniyle zorlaşmaktadır. Omeliçeva (2012, s.259) birçok öğrencinin yazın okul kayıt ücreti ve günlük ihtiyaçları için para kazanmak durumunda olduğundan tam zamanlı ya da kısmi zamanlı çalışan bu

öğrencilerin yaz okulunda yüz yüze derslere katılmalarının zor olabileceği ve bu konuda isteksiz davranabileceklerini ifade etmiştir.

Üniversitelerdeki öğrenenlerin yaz okullarından daha aktif bir şekilde yararlanmak istedikleri gözlenmesine rağmen, belirtilen nedenlerden dolayı öğrenen istekleri karşılanamamaktadır. Bu durumda, öğrenenlerin belirli üniversitelerde yaz okulunda açılan derslerden daha etkili bir şekilde yararlanmasını sağlayacak bir formüle ihtiyaç duyulmaktadır. Gerek yaz okullarından aktif bir şekilde yararlanmak isteyen öğrenciler, gerekse insan kaynakları ve farklı üniversitelerde açılan farklı dersler dikkate alındığında yaz okullarında derslerin uzaktan öğretim yöntemiyle verilmesi bir çözüm olarak düşünülebilir. Böylece yaz okullarında hem öğrenenler hem de öğretim elemanları etkili, verimli, çekici ve sürdürülebilir bir öğrenme sürecine katılabilirler. Zaman ve mekândan bağımsız yürütülecek bir yaz okulu uygulaması artan talebin karşılanmasını sağlayacak ve tüm öğrenenler için yeni bir öğrenme fırsatı sağlayacaktır.

Türkiye’de konuya yönelik bir politika düzenlenmemiştir. Yaz döneminde üniversitelerde yaz okullarında açılan yüz yüze derslerin varlığı da dikkate alınarak bu derslerin uzaktan öğretim yöntemi ile verilebileceği tezinden hareketle böyle bir tasarıma gerek duyulmaktadır. Yaz okullarında derslerin açık ve uzaktan öğrenme ile sunulabileceği tezini uygulamaya değer gösterebilecek gerekçeler aşağıda sıralanmaktadır:

- Yaz okullarından yararlanmak isteyen öğrenen sayısının giderek artmasına rağmen talebin karşılanamaması
- Türkiye’de çoğu üniversitede öğrenci talebi var iken yaz okullarının öğretim elemanı ve alt yapı nedeniyle açılabilmesi
- Yaz okullarında derslerin uzaktan öğrenme ile sunulması sayesinde farklı üniversitelerde öğrenim görmekte olan öğrenciler için yeni bir öğrenme fırsatının doğması
- Öğrencilerin yaz okulunda yüz yüze almak istediği derslerin birbirlerinden mesafe olarak uzakta olan üniversitelerde açılması ile ulaşım, barınma ve dersin yüz yüze olarak katılmakta ciddi sorunlar yaşanması
- Öğrencilerin yaz okullarında açık uzaktan öğrenme ile tanışmalarını sağlayarak, bağımsız öğrenme, öğrenmeyi öğrenme ve yaşam boyu öğrenme becerilerini güçlendirecek açık ve uzaktan öğrenme uygulamaları ile yeni bir alternatif sunulması

- Öğrencilerin yazın staj yapma zorunlulukları nedeniyle yüz yüze dersleri takip edememeleri

- Mesleki gelişim ya da ekonomik nedenler ile yazın çalışmak durumunda olan öğrencilerin yaz okullarında dersleri yüz yüze takip edememeleri

- 2014 yılından itibaren örgün programlarda güz ve bahar dönemlerindeki birçok ders uzaktan öğrenme ile verilmektedir. Bu konuda YÖK tarafından örgün programlarda derslerin %30'unun uzaktan öğrenme ile yürütülebileceği belirtilmektedir. Bu kapsamda yaz okullarında verilmekte olan yüz yüze derslerin uzaktan öğrenme ile sunulması

- Yaz okullarında yüz yüze açılan derslerde kontenjan sınırının olması. Yaz okullarında yüz yüze açılan derslerde kontenjan sorunu yaşanabilmektedir. Bu sorunun aşılmasında fiziksel imkânsızlıklara rağmen ya çok sayıda öğrenci derse kabul edilmekte ya da kimi öğrenciler yaz okulunda bu dersi alamamaktadır. Yaz okullarında uzaktan öğretim uygulaması ile kontenjan sorununa alternatif bir çözüm getirilmesi

- Öğrencilerin yüz yüze öğrenmeden farklı olarak tek bir uzman yerine, uzman bir ekip tarafından hazırlanan uzaktan öğrenme dersi alabilmeleri ve çevrimiçi etkinliklere katılabilmeleri

- Yaz okulu uygulamalarına standartlar getirilerek yaz okullarında daha etkili öğrenme uygulamalarının hayata geçirilmesi

- Projenin başlaması ile birlikte, üniversiteler arasında ders denklikleri ve kredilerine ilişkin standartların sağlanması için haklı bir gerekçenin daha ortaya çıkması

- Yazın aşırı sıcak hava şartlarının, gerek öğrenen ve gerekse öğretim elemanları için sınıf içerisinde dersin yürütülmesini olumsuz etkileyebilmesi

- Türkiye’de ilk defa yaz okullarında uzaktan öğrenme uygulaması yapılarak sürecin akademik olarak değerlendirilmesi ve sonuçların ortaya konması

Belirtilen gerekçeler dikkate alındığında yaz okullarında derslerin açık ve uzaktan öğrenme ile verilmesi eğitim-öğretim sistemimiz için önemli bir iyileştirme, alternatif ve kazanım olabilecektir.

Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültelerinde okumakta olan lisans ve lisansüstü öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda öğrencilerin yaz okullarından daha fazla yararlanmak istedikleri görülmüştür. Ancak, öğrenciler almak istedikleri dersin hangi üniversitede açıldığını veya açılan dersin kendi

üniversitesinde kabul edilip edilemeyeceğini öğrenmekte güçlük çektiklerini dile getirmişlerdir.

Açık ve Uzaktan Öğrenme ile Yaz Okulu yöntemi ile öğrenciler ihtiyaçları olan bilgilere internet ortamından kolaylıkla erişebilecek, kendileri için gerekli dokümanları internet sitesi üzerinden indirebilecek ve böylece gerekli izinleri alması için süreç kolaylaşmış olacaktır. Ayrıca öğrencilerin yaz okulunda ders alması için gereken fakülte yönetim kurulu kararı da ciddi bir iş yükü oluşturmaktadır. Yaz okulları için üniversiteler arasında standartlaşmanın sağlanması ile birlikte böyle bir kararın alınmasına da gerek olmayabilecektir.

Dünya’da başta Amerika olmak üzere İngiltere, Hollanda vb. ülkelerde öğrencilerin yaz okullarında açık ve uzaktan öğrenme yöntemi ile ders alabildiği görülmektedir. Aşağıda İngiliz Açık Üniversitesi, Stanford Üniversitesi, Virtual High School, Harvard Üniversitesi ve North Texas Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiş ya da gerçekleştirilmekte olan açık ve uzaktan öğrenme ile yaz okulu uygulamaları hakkında bilgiler verilmektedir:

1994 yılında Ağustos ve Eylül aylarında İngiliz Açık Üniversitesinde D309 kodlu bilişsel psikoloji dersi deneysel bir proje kapsamında sanal yaz okulunda elektronik ortamda açılmıştır. Projenin amacı geleneksel şekilde gerçekleştirilen yaz okuluna katılamayan öğrencilere destek vermek ve onların da yaz okullarına katılımını sağlayabilmek için teknolojinin kullanılmasıdır kullanmışlardır. Proje kapsamında Sanal Yaz Okulunda 12 öğrenci öğretim elemanları ve diğer öğrenciler ile iletişim kurmak, derslere katılmak, ders kaynaklarına erişmek ve grup projelerini tamamlamak için farklı yazılımlar kullanmışlardır (Issroff ve Eisenstadt, 1997).

Sanal yaz okulundan ders alan öğrenciler; grup tartışmalarına katılmak, birbirlerine yaşadıkları tecrübeleri anlatmak, çevrimiçi derslere katılmak, alanyazın araştırmaları yapmak, sunum hazırlamak, proje takımlarında çalışmak ile yükümlü olmuşlardır. Bunları evlerinden dışarı çıkmadan yapabilmişlerdir. Projede teknolojinin çok önemli bir rolü olmuştur. Aşağıdaki 3 alanda teknolojiden destek alınmıştır (Eisenstadt, 1994):

- İletişim ve takım çalışması araçları: eposta, haber grupları, canlı sohbet, www erişimi, video konferans,

- Destek ve altyapı yazılım ve donanımı: İnternet (TCP/IP) altyapısı, eğitimci desteği, sunum programları, donanım
- Akademik proje yazılımı: Veri analizi programı, basit bir yapay zeka programı, bilişsel simülasyon programı, rapor hazırlama programı ve eklenti gönderme programı, gelişmiş veri analizi programı

Stanford yaz okulunda dersler uzaktan öğrenme yöntemiyle, lisans ve lisansüstü öğrencileri matematik bilgilerini geliştirebilmelerine olanak sağlamak için Stanford Matematik Bölümü ve Stanford Üstün Yetenekli Gençlik Eğitimi Programı tarafından hazırlanmıştır. Açılan yaz okuluna, diğer üniversitelerden öğrencilerde katılabilmektedir. Uygulama, geleneksel olmayan öğrenme ortamlarının esnek ve bağımsız olması nedeniyle disiplinli, istekli, iç motivasyonu yüksek öğrencilere önerilmektedir.

Çevrimiçi tasarımı olan ders için çok ortamlı bir CD hazırlanmıştır. İçerik CD içerisinde, eş zamanlı görsel ve basılı materyaller şeklinde hazırlanmıştır. İçeriğinin sunulmasından sonra yanıtları bilgisayar tarafından değerlendirilen, etkileşimli alıştırmalar yapılmaktadır. Öğrenciler ders dışında belirtilen kitaplara çalışması ve gönderilen testleri çözmekle yükümlüdür. Testler, e-posta aracılığıyla öğrencilere gönderilmekte ve aynı şekilde toplanmaktadır. Öğretim görevlilere, telefon ve e-posta ile öğrencilere destek vermektedir. Bir dönemlik dersin 8 haftada tamamlanacak olması nedeniyle programın yoğun ve hızlı olacağına dikkat çekilmiştir. Öğrencilere 300\$ değerinde ders kitabını satın almaları önerilmiştir. 3 kredilik bir ders için lisans öğrencilerinden 3048\$ alınmakta ve en fazla 15243\$ karşılığında 13 kredi ders alınmasına izin verilmektedir (summer.stanford.edu/programs/summer-online/).

Liseler tarafından açılan yaz okullarında da dersler uzaktan öğrenme ile sunulabilmektedir. Böyle bir uygulama Virtual High School isimli Sanal Lise’de uygulanmaktadır (<http://thevirtualhighschool.org/>).

Dersler Sanal Yüksek Okul Küresel Konsorsiyumu tarafından tasarlanmakta ve yürütülmektedir. Konsorsiyum Amerika’dan 35 eyalet ve 40 farklı ülkeden 770 üye okula ve 15.000 kayıtlı öğrenciye sahiptir. Dersler, sanal sınıf ortamı içerisinde tamamen internet üzerinden yürütülmektedir. Öğrencilerin pazartesten cumaya haftanın beş iş gününü kapsayacak şekilde her gün 2 saat ödevlerini yapmak, sınıf arkadaşları ile projeler üzerine çalışmak ve çevrimiçi tartışmalara aktif olarak katılmak için sanal sınıfa katılmak durumundadır. Program kapsamında kurulan alt yapı sayesinde zaman ve mekan

sınırlılıkları ortadan kaldırılmıştır. Öğrenciler verilen ödevleri Cuma günü 23:59'a kadar gönderebilmektedir. Zamanında gönderilemeyen ödevler için bir hafta ek zaman verilmesine rağmen belli bir puan kırılmaktadır (<http://thevirtualhighschool.org/course-offerings/summer-school>).

Açılan dersler; Algebra I, Algebra II, Basic Chemistry, English 9, English 10, United States History. Öğrencilerin aldıkları 4 kredilik dönemlik bir ders için 225\$, 8 haftalık yıllık bir ders için 400\$ ödemeleri gerekmektedir. Öğrenciler ders materyallerine çevrimiçi öğrenme ortamından erişebilmektedir. Öğrenciler sanal lise de aldıkları derslerin okullarındaki denkliklerinden kendileri sorumlu tutulmaktadır. Dersler iki oturum olarak düzenlenmekte ve birinci oturum 22 Haziran- 22 Temmuz, ikinci oturum 25 Temmuz-19 Ağustos tarihleri arasında gerçekleştirilmektedir.

Harvard Üniversitesinde yaz okulunda dersler 3 farklı şekilde verilmektedir. Yüz yüze ve hibrit dersler verilebildiği gibi bazı dersler de tamamen uzaktan öğrenme ile yapılmaktadır (www.summer.harvard.edu/courses/course-formats, 2014). Böylece yüz yüze katılım fırsatı olmayan öğrencilere uzaktan öğrenme ile derslere katılma fırsatı verilmektedir. Harvard yaz okulunda 7 haftalık derslerin yanında, daha yoğun 3 haftalık dersler de açılmaktadır. 7 haftalık olan dersler 20 Haziran - 8 Ağustos arasında yılda bir kez yapılmaktadır. 3 haftalık dersler ise yılda 2 kez gerçekleştirilmektedir.

Birinci uygulama 22 Haziran - 9 Temmuz tarihleri arasında ve ikinci uygulama 12 Temmuz–30 Temmuz tarihleri arasında yapılmaktadır (www.summer.harvard.edu/registration-arrival/calendar). Yaz okulunda uzaktan eğitim ders videoları web ortamından öğrencilere ulaştırılmaktadır. Bu ders videoları asenkron olarak izlenebilmektedir. Bununla birlikte bazı dersler web konferansları aracılığı ile gerçekleştirilmektedir. Her hafta için web konferans tarih ve saatleri web sitesi üzerinden öğrencilere duyurulmaktadır. Öğrenciler web konferanslarına eş zamanlı olarak katılmaktadır. Öğrenciler öğretim elemanları ile çevrimiçi sohbet ve çevrimiçi video programları ile iletişim kurabilmektedir. Dersler de Blackboard öğrenme yönetim sistemi ve Adobe Connect web konferans programı kullanılmaktadır.

Biyoloji, Ekonomi, Siyasal, Yönetim, Matematik, Psikoloji vb. alanlar başta olmak üzere Harvard Yaz Okulunda 60 farklı alanda 300 ders yürütülmektedir. Lisans ve lisansüstü seviyelerinde önerilen dersler 4 kredi yada 8 kredi olarak 2 şekilde kredilendirilmektedir. Harvard yaz okulunda uzaktan eğitim ile bir ders alabilmek için

2014 yılında 4 kredilik bir ders için 2850\$, 8 kredilik bir ders için 5700\$ ücret ödenmesi gerekmektedir (www.summer.harvard.edu/courses, 2014). Harvard Üniversitesi 2014 yılında yaz okulunda uzaktan eğitim ile alınan bir ders için kredi başına 714.75\$ ücret ödenmektedir. Ders ücreti öğrenenlerin ikamet adreslerine göre farklılık göstermemektedir.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Nitel araştırma kavramı antropoloji, psikoloji, sosyoloji, dil bilim, siyasal bilimler, felsefe gibi farklı bakış açılarına sahip oldukça geniş bir kavramdır. (Patton, 2002: 131-133). McMillan'a (2004: 9-12, 256-257) göre nitel araştırmalar sözlü anlatılar ve gözlemlere dayanan anlamlar oluşturma üzerine odaklanır. Nitel araştırmalar doğal olarak ortaya çıkan durumları inceler.

Bu araştırma, uzaktan eğitimde yaz okulu uygulamasıyla ilgili olarak “neden” ve “nasıl” sorularına detaylı yanıtlar bulunması, uzmanların deneyimlerine dayalı olarak bilgi alınabilmesi ve olayların kendi doğal bağlamları içerisinde incelenebilmesi için nitel olarak desenlenmiştir. Araştırma modeli ise nitel araştırma türlerinden durum çalışması kapsamına girmektedir. Uzaktan eğitimle yaz okulu programının incelenebilmesi için araştırma durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Bu araştırma kapsamında nicel ve nitel veriler toplanacak ve analizleri yapılacaktır.

Öğrenme aşamasında, öğrenim gören öğrencilerin geliştirilen eğitim programındaki başarılarını belirlemek üzere vize ve final olmak üzere iki sınav uygulaması yapılacak ve sonuçlar değerlendirilecektir.

Ayrıca öğrenim gören öğrencilerin geliştirilen eğitim programının bileşenlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde program değerlendirme anketi uygulanacak ve sonuçlar değerlendirilecektir.

Nitel araştırma kavramı antropoloji, psikoloji, sosyoloji, dil bilim, siyasal bilimler, felsefe gibi farklı bakış açılarına sahip oldukça geniş bir kavramdır. (Patton, 2002: 131-133). McMillan'a (2004: 9-12, 256-257) göre nitel araştırmalar sözlü anlatılar ve gözlemlere dayanan anlamlar oluşturma üzerine odaklanır. Nitel araştırmalar doğal olarak ortaya çıkan durumları inceler.

Bu araştırma, uzaktan eğitimde yaz okulu uygulamasıyla ilgili olarak “neden” ve “nasıl” sorularına detaylı yanıtlar bulunması, uzmanların deneyimlerine dayalı olarak bilgi

alınabilmesi ve olayların kendi doğal bağlamları içerisinde incelenebilmesi için nitel olarak desenlenmiştir. Araştırma modeli ise nitel araştırma türlerinden durum çalışması kapsamına girmektedir. Uzaktan eğitimle yaz okulu programının incelenebilmesi için araştırma durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Bu araştırma kapsamında nicel ve nitel veriler toplanacak ve analizleri yapılacaktır.

Öğrenme aşamasında, öğrenim gören öğrencilerin geliştirilen eğitim programındaki başarılarını belirlemek üzere vize ve final olmak üzere iki sınav uygulaması yapılacak ve sonuçlar değerlendirilecektir.

Ayrıca öğrenim gören öğrencilerin geliştirilen eğitim programının bileşenlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesinde program değerlendirme anketi uygulanacak ve sonuçlar değerlendirilecektir.

Araştırma kapsamı aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır.

1-Yaz Okulunda Verilecek Dersin Belirlenmesi: Bu aşamada araştırmanın yürütülebilmesi ve yeterli öğrenci sayısına ulaşılabilmesi için uygun ders ve öğretim üyesinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu noktada yaz döneminde ders yürütebilecek farklı öğretim elemanlarıyla görüşülmüştür. Görüşmeler sonucunda ders ve öğretim elemanı belirlenmiştir.

2-Ders içeriklerinin oluşturulması: Yaz okulunda dersi yürütecek öğretim üyesinin öğrenme yönetim sistemi üzerine ekleyeceği ders içeriklerinin ve materyallerinin hazırlanmasıdır. Yönetim Bilgi Sistemi dersinin üniteleri haftalık olarak belirlenecek ve içerikler öğretim elemanı tarafından oluşturulacaktır. Bu aşamada dersin işleyişindeki konu başlıklarının belirlenmesi tamamlanmıştır. Öğretim elemanı tarafından ders materyalleri uzaktan eğitim yöntem ve tekniklerine göre oluşturulmaya başlanmıştır. Aşağıda Yönetim Bilgi Sistemi dersinin haftalık ders içeriği görülmektedir.

YÖNETİM BİLGİ SİSTEMİ DERSİNİN HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

1. Hafta: Temel Kavramlar: İşletmelerde Bilgi Sistemleri
2. Hafta: Bilgi Sistemleri ve Strateji
3. Hafta: Veri Kaynakları Yönetimi

4. Hafta: Fonksiyonlarına Göre İşletme Bilgi Sistemleri
5. Hafta: Elektronik İş Süreçleri (E-iş Süreçleri)
6. Hafta: Karar Destek Sistemleri ve Grup Karar Destek Sistemleri
7. Hafta: Uzman Sistemler ve Yapay Zekâ
8. Hafta: Bilgi ve Sistem Güvenliği

3- Ders uygulama sürecinin yürütülmesi: Belirlenen ders Anadolu Üniversitesi 2015-2016 Öğretim Yılı - Yaz Dönemi Takvimine göre uygulanmıştır. Kayıt yenileme süreci bittikten sonra öğrenciler ilk hafta derslerini yüz yüze yapacak ve oryantasyona katılmışlardır. Bu aşamada öğrencilere dersin uzaktan eğitimle yürütülmesi hakkında bilgi verilmiştir Aşağıda 2016-2016 Öğretim Yılı - Yaz Dönemi takvimi görülmektedir.

Tarih	Açıklama
09–10 Haziran 2016	Kayıt Yenileme
13 Haziran 2016	Derslerin Başlangıcı
04–08 Temmuz 2016	Ramazan Bayramı Tatili
05 Ağustos 2016	Derslerin Bitimi
08–12 Ağustos 2016	Yaz Okulu Sonu Sınavları
15 Ağustos 2016	Yaz Okulu Sonu Sınavları Harf Notlarının Teslimi için Son Tarih
15–17 Ağustos 2016	Yaz Okulu Sonu Mazeret Sınavları
18 Ağustos 2016	Yaz Okulu Sonu Mazeret Sınavı Harf Notlarının Teslimi için Son Tarih

Dersin yürütülmesinde öğrenme yönetim sistemi (ÖYS) kullanılmıştır. Ders materyalleri öğretim elemanı tarafından üretildikten sonra proje ekibindeki araştırmacılar ilgili içerikleri uygun haftalara göre ÖYS içerisine yüklenmiştir

Derslerin yürütülmesinde öğrenenler içerik ve materyallere ÖYS üzerinden ulaşmışlardır. Bununla birlikte yüz yüze örgün yaz okulu programlarındaki derslerin yürütülmesindeki gibi uzaktan eğitimle yaz okulunda yürütülen ilgili dersin eşzamanlı ve eşzamansız ders anlatımları yer almıştır. Eşzamanlı ders saatleri örgün yaz okulu ders saatleriyle aynı sürede olmuştur. Eşzamanlı dersler kaydedilerek ve daha sonra ÖYS üzerine eklenerek öğrencilerin ders saati dışında da derse erişimleri sağlanmıştır. Dersi kaçıran öğrenenler istedikleri an ilgili dersin kaydını takip etmişlerdir.

Projenin oryantasyon aşamasında (başında), arasınay döneminde (ortasında) ve final sınavlarında (sonunda) değerdendirme etkinlikleri gerçekleşmiştir. Bu etkinlikler yüz yüze görüşmeler, odak grup görüşmeleri, anket uygulamaları şeklinde yürütölmüştür.

4-Alan adı ve web sunucusu alınması: Proje Anadolu Üniversitesi bünyesinde olduğu için uzaktan eğitimle yaz okulu projesi bir alan adı üzerinden yürütölmüştür Bu alan adı <http://yazokulu.anadolu.edu.tr> olarak Anadolu Üniversitesi Bilgisayar Araştırma ve Uygulama Merkezi (BAUM) tarafından temin edilmiştir. Alan adının barındırılacağı web sunucusu (server) yine BAUM ‘dan talep edilmiştir. Projenin başlamasıyla birlikte alan adı ve sunucu işlemleri için resmi yazışmalar yapılarak işlem tamamlanmıştır.

5-Web sayfası tasarımı: Projenin web ortamında öğrenenlerin ve ilgililerin erişimi için bir web sayfası tasarlamıştır. Bunun için proje ekibiyle birlikte görsel tasarıma karar verilerek web sitesi tasarımı gerçekleşmiştir. Bu noktada web tasarımı ile ilgili deneyimi olan kurum dışı kaynaktan hizmet alımı yapılmıştır.

6-Öğrenme Yönetim Sisteminin kurulması: Anadolu Üniversitesi bünyesinde yaz okulu projesi için açık kaynak kodlu Moodle, Sakai ya da Canvas gibi öğrenme yönetim sistemlerinden biri proje ekibi tarafından seçilmiştir. Burada proje kibi, öğrenenler ve öğretim elemanları için bir yenilik olarak açık kaynak kodlu yazılım deneyimi de ön plana çıkmaktadır. Sistemin kurulumunda BAUM ‘dan sunucu bilgisayar istenmiştir. Sunucuya ÖYS kurulumu ise hizmet alımı şeklinde gerçekleşmiştir

7-Eşzamanlı oda temini: Anadolu Üniversitesi eşzamanlı hizmetlerin yürütölmesinde kullanılan Adobe Connect yazılımının yer aldığı sanal sınıf üzerinden bir oda temin edilmiştir Bu odaya öğrenciler kaydedilecek ve yalnızca kayıtlı öğrenciler derse katılmıştır.

8-Destek: Proje süresince öğretim elemanlarına ve öğrenenlere Eğitsel, Yönetsel, Sosyal ve Teknik destek hizmetleri proje araştırmacıları tarafından verilmiştir. Program kılavuzları, ÖYS sitem kılavuzu gibi ek materyaller ile öğrenenlerin sisteme girişleri sağlanmıştır.

Proje Gelişim Süreci

1403E096 numaralı Uzaktan Eğitimle Yaz Okulu projesi ilgili süreçlerden geçerek 14 Mayıs 2014 tarihinde yürütücü tarafından proje sözleşmesi imzalanmıştır. Projenin resmen başlamasıyla birlikte İİBF dekanlığı 29 Mayıs 2014 tarihinde dersin yaz

okulu şeklinde yürütüleceğine ilişkin fakülte kararı alarak 10 Haziran 2014 Rektörlük makamına göndermiştir.

Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Öğretime İlişkin Usul ve Esasların 6. Maddesinde program ve ya ders açma esaslarında kurumların senato kararlarını dönem başlamadan en geç 4 hafta önce Yükseköğretim Kuruluna bildirmeleri gerektiği ifade edilmiştir. 2013-2014 öğretim yılı yaz okulu akademik takvimi 01-02 Temmuz 2014 Kayıt yenilemeyle başlamıştır. Projenin ilk başvuru tarihinden Rektörlük makamına gelene kadar geçen süre Yükseköğretim Kurulunun bilgilendirilerek onay alınmasına imkân sağlamamıştır. Bu nedenle projedeki ders 2013-2014 öğretim yılı yaz döneminde açılmadığı için proje başlayamamıştır. Projenin 2013-2014 yılında uygulanacağı düşüncesiyle çalışma takvimi 12 ay olarak sınırlandırılmıştı. Proje kapanışı 14 Mayıs 2015 olarak gözüktüğünden 6 aylık uzatma talep edilmiş ve uygun bulunarak proje süresi uzatılmıştır.

2014-2015 öğretim yılı yaz döneminde üniversite Senato kararı 08/04/2015 tarihinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına gönderilmiştir. Anadolu Üniversitesi yaz dönemi kayıt yenileme 23-24 Haziran 2015 tarihleri arasında yapılmıştır. Yaz dönemi derslerinin başlama tarihi 25 Haziran 2015'tir. 25 Haziran 2015 tarihi itibarıyla olumlu/olumsuz herhangi bir görüş YÖK tarafından üniversiteye ulaşmamıştır. Bununla birlikte yaz okulu ders listesinde ilgili ders duyurusu fakülte tarafından yapılmamıştır. Gerekli girişimler neticesinde kayıt yenilemenin son günü öğrencilere ders açılmış ancak 10 öğrenci ders seçimi yapmıştır. İİBF dekanlığı 20 ve altında öğrencisi olan derslerin yaz döneminde açılmaması yönünde karar almıştır. Tüm bu nedenlerden dolayı bu dönem projenin yürütülmesi için ders bir önceki yıl olduğu gibi açılamamıştır.

Projenin 2015-2016 yaz döneminde uygulanabilmesi için bir yıl geçmesi gerekmiştir. Tüm bu nedenlerden dolayı projenin süresi bir yıl dondurulması talep edilmiştir. 1403E096 numaralı Uzaktan Eğitimle Yaz Okulu projesinin 2015-2016 yaz döneminde uygulanabilmesi için gerekli olan senato kararı 19/04/2016 tarihinde yapılan Anadolu Üniversitesi Senato toplantısında 3 nolu kararın 15. gündem maddesi olarak ele alınmış ve kabul edilmiştir. 29/06/2015 tarihli 45777050.604.01.02-4998 sayılı yazıyla 1 yıl süreyle dondurulması uygun görülen projemiz 2015-2016 yaz döneminde uygulanabilmiştir.

SONUÇ

Açık ve uzaktan öğrenme teknolojik gelişmelerin ışığında yüz yüz eğitim gibi başlı başına bir yöntem haline gelmiştir. Derslerin uzman bir ekip tarafından hazırlanması, tüm ders materyallerine internet ortamından ulaşılabilmesi eş zamanlı ders anlatımları, ders videoları sayesinde konuların daha kolay anlaşılması, eş zamanlı olmayan diğer uygulamalar ve güçlü iletişim-etkileşim ortamları sayesinde uzaktan öğrenme öğrencilere etkili, esnek ve bağımsız bir öğrenme ortamı sunabilmektedir. Teknoloji ile entegre olan uzaktan eğitim sayesinde farklı öğrenme yöntemleri de ortaya çıkmaktadır. Bu yöntemlerden biri de yükseköğretimde her üç öğrenciden birinin derslerini açık ve uzaktan öğrenme ile aldığı Amerika’da uygulanmakta olan yaz okulunda uzaktan öğrenme yöntemidir.

Bu yöntem ile başta üniversite öğrencileri olmak üzere tüm öğrenenlerin yaz okulu uygulamalarından daha verimli bir şekilde yararlanabilmesi sağlanmaktadır. Yapılan bir araştırmada yüz yüze öğrenen öğrencilerin sadece %25’i yaz okulunda sınıfın içinde olmaktan çok memnun olduklarını belirtmişlerdir (Omelicheva, 2012, s.265). Bu durumda, sınıfın kalan %75’inin sınıf ortamında olmaktan aslında çok da memnun olmadığı söylenebilir. Bu anlamda belirtilen düşüncedeki büyük çoğunluk için açık ve uzaktan öğrenme ile yaz okulu önemli ve etkili bir alternatif olabilir (Uysal, 2011b). Aynı zamanda, öğrencilerin fiziki sınırlılıklar nedeniyle yaşadıkları kontenjan sorununa bir çözüm getirilmiş olmaktadır. Ayrıca Türkiye’de örgün eğitim programlarında okuyan öğrenciler, görev yapan öğretim elemanlarının da uzaktan öğrenme yöntemi ile tanıştırılmaları adına bir fırsat olabileceği düşünülmektedir. Bu yöntem ile açılan bir dersi farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler de alabilmektedir. Yönetim iznine bağlı olarak yaşam boyu öğrenme kapsamında dersi almak isteyen vatandaşlara da bir fırsat sağlanmaktadır. Buna ek olarak, üniversiteler arasında yaz okulu uygulamalarına bir standart getirmek için bir başlangıç yapılmakta ve yaz okulu uygulamalarının açık ve uzaktan öğrenme yöntemiyle yürütülebileceğine dikkat çekilmektedir.

Yaz okullarında açılan bu dersler sayesinde örgün eğitim kurumlarında okuyan öğrenciler de uzaktan öğrenmenin öğrencilere sağladığı fırsatlardan yararlanabilmekte ve yaşam boyu öğrenme adına etkili yaşantılar kazanabilmektedir. Yaz okullarına katılmak isteyen öğrenciler derslerin uzaktan öğrenme yöntemiyle işlenmesiyle yaz dönemini istediği yerde değerlendirebilmekte, varsa stajına devam edebilmekte, yazı ailesinin

yanında geçirebilmekte ve sınıf içinde yazın yüksek sıcaklarından etkilenmemektedir. Bu yöntem ile gerek uzaktan öğrenmenin gerekse yaz okullarının sağlayacağı avantajlar bir araya getirilmektedir. Bu imkânların sağlanması ile birlikte öğrenenlerin öğrenme performanslarının da artacağı söylenebilir. Önerilen yöntem ile öğretim elemanları ve öğrenenler için bir yeniliğin eğitim sistemimize kazandırılabilceği düşünülmektedir. Özellikle örgün eğitim programlarında okumakta olan öğrencilerin uzaktan öğrenmenin sağladığı avantajlardan yararlanabilmesinin yolu açılmaktadır. Ülkemiz de resmi olarak böyle bir yöntem henüz uygulanmamıştır.

Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi sahip olduğu açık ve uzaktan öğrenme altyapısı, uzman insan kaynakları, konuya yönelik tecrübesi ve verilen yönetsel destek ile belirtilen yöntemin hayata geçmesine katkı sağlamaktadır. Öğrenenler isterlerse yazın da eğitimlerine daha rahat koşullarda devam edebilmektedir. Seçmeli ya da zorunlu derslerin yaz döneminde de uzaktan öğrenme yoluyla alınabilmesi öğrenciler tarafından tercih edilebilmekte ve dönem yüklerini de hafifletmesi beklenmektedir. Bu yöntem üniversiteler arasında işbirliğinin artmasını da sağlamaktadır. Ayrıca yaz okulları ile ilgili olarak standartların geliştirilmesi içinde bir kapı açmaktadır. Yaz Okullarından çeşitli sebeplerden dolayı yaralanamayan öğrenciler için alternatif bir seçenek sunulmuş olmaktadır. Bu yöntemin yeniliklerin yükselen değeri olduğu 21. yüzyılda, eğitim-öğretimde yeni alternatif yöntem sunulması, öğrenmeye istekli öğrencilerin yaz okullarında ders alabilmelerinin kolaylaştırılması, toplumun öğrenmeyi öğrenme adına etkili yaşantılar tecrübe etmesi ve yeni bir öğrenme koridoru açması adına önemli bir kazanım olacağı düşünülmektedir. Ancak yaz okulu tasarımı noktasında yapılan uygulamalar neticesinde yeni değerlendirmeler yapılarak tasarım sürekli olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Omelicheva (2012, s.269) öğretim elemanlarının yaz okullarında daha yaratıcı öğretim yöntemleri ve öğrenme stratejileri üzerine düşünceleri ve uygulamaya geçmeleri gerektiğinin altını çizmiş ve modern teknolojilerin sağladığı avantajlardan yararlanmaları gerektiğini vurgulamıştır. Açık ve uzaktan öğrenme ile yaz okulu tasarımı sürecinde Youger ve Ahern (2015) tarafından belirtilen aşağıdaki ifadeler de mutlaka dikkate alınmalıdır:

Başarılı ders tasarımı; değer kavramının değerlendirildiği, müfredat kazanımlarına bağlı kalarak dersi değerli bir hale getirecek eylemlerin gerçekleştirildiği tekrarlamalı bir süreçtir. İhtiyaç analizi önceki ders dönütleri ile karşılaştırılabilir bir

öğrenci profilinin ortaya konmasını sağlar. Bu sayede toplu bir değer kavramına ulaşılır. Her bir ders eski başarılar ve şimdiki ihtiyaçlara dayanarak geliştirilebilir. Sürecin verilere dayalı olması gerektiği için, öğretim personelinin öğrenme yönetim sistemindeki raporları okumayı ve etkili bir şekilde kullanmayı öğrenmesi gereklidir. Bu sayede öğretim personeli öğrencinin performansı ve gelişimi hakkında bilgi sahibi olur ve bu da daha iyi içerik tasarımına ve çevrimiçi derslerin daha iyi sunumuna katkı sağlar.

İlerleyen zamanda farklı üniversiteler tarafından yaz okullarında dersler açık ve uzaktan öğrenme ile açılabilir ve öğrencilerin yukarıda belirtilen kazanımlardan yararlanabilmesi sağlanabilir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı Açık Öğretim Lisesi ve Mesleki Açık Öğretim Lisesi ve Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi de gerekirse bu yöntemden yararlanabilir.

Topakkaya (2013, ss.1091-1092) üniversitelerin üniversite okuma imkânı bulamayan ya da herhangi bir nedenden dolayı ders ve seminerlere aktif olarak katılamayan kişilere yaşam boyu öğrenme kapsamında internetten eğitim imkanı sunabileceği belirtmiştir. Buna ek olarak yaşam boyu öğrenme uygulamaları sayesinde üniversite-halk, üniversite-sanayi ve üniversite-devlet organları arasındaki daha etkili bir bağlantılar kurulabileceğini ifade etmiştir. Bu bağlamda üniversitelerde yaz okullarında açık ve uzaktan öğrenme uygulamaları bir çözüm olarak hayata geçirilebilir.

Araştırma konusuna yönelik nicel, nitel ve karma araştırma yöntemleri desenlenerek farklı değişkenler açısından yaz okullarında açık ve uzaktan öğrenme modeline yönelik görüşler ortaya çıkarılabilir ve açık ve uzaktan öğrenme ile yaz okulu uygulamalarının daha etkili, daha verimli ve daha çekici bir şekilde tasarlanması sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Abdullah, Sophiana Chua. (2003). Student Modelling by Adaptive Testing - A Knowledge-based Approach. *Dissertation*. University of Kent. <http://www.cs.kent.ac.uk/pubs/2003/1719/> adresinden 06.02.2016 tarihinde erişilmiştir.
- Arı, E., Yılmaz, V., & Doğan, M. (2015). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Üzerinden Alışverişlerine İlişkin Tutum ve Davranışların Önerilen Bir Yapısal Eşitlik Modeliyle Araştırılması. *Yönetim ve Ekonomi*, 22(2), 385-399.
- Arı, E., Yılmaz, V. (2015). Investigating The University Students' Online Food Ordering Behaviour By Technology Acceptance Model. *International Journal of Alanya Faculty of Business*, 7(2), 65-84.
- Açık Öğretim Lisesi. (2016). Açık Öğretim Lisesi Yıllara Göre Aktif Öğrenci Sayıları. Ankara: MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. <http://www.aol.meb.gov.tr/sayfaoku.php?id=59> adresinden 12 Şubat 2016 tarihinde erişilmiştir.
- Allen, I. E., Seaman, J. (2008). *Staying the course online education in united states*. United States of America: Sloan Consortium.
- Allen, I. E., Seaman, J. (2011). *Going the distance: Online education in the United States*. BABSON Survey Researc Group.
- Allen, I. E., Seaman, J. (2013). *Changing Course: Ten Years of Tracking Online Education in the United States*. BABSON Survey Researc Group.
- Allen, I. E., Seaman, J. (2014). *Tracking online education in the United States*. BABSON Survey Researc Group.
- Ally, M. (2004). Foundations of educational theory for online learning. *Theory and practice of online learning*. (Ed: T. Anderson ve F. Elloumi). Athabasca: Athabasca University, ss. 3-31.
- Anadolu Üniversitesi. (2014). Anadolu Üniversitesi Yaz Okulu Yönetmeliği.
- Anadolu Üniversitesi. (2016). 2015-2016 Öğretim yılı aralık öğrenci sayıları.
- Anastasi, J.S. (2007). Full semester and abbreviated summer courses: An evaluation of student performance. *Teaching* Aydın, M. D. (2005). eAvrupa+ ve Türkiye: Bilgi

- teknolojileri alanında Avrupa Birliđi kriterlerine uyum. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 23(1), 287-311.
- Bates, A. W. (Tony). (2005). *Technology, e-learning and distance education* (Second edition). New York: Routledge.
- Carliner, S. (2004). *An overview of online learning* (Second Edition). Amherst: HRD Press.
- Clarke-Okah, W., Coomaraswamy, U., Rama, K. ve Hope, A. (2009). *Quality assurance toolkit for distance higher education institutions and programmes*. Vancouver, Canada: Commonwealth of Learning.
- Cooper, Harris, Kelly Charlton, Jeff C. Valentine, Laura Muhlenbruck, and Geoffrey D. Borman. (2000). Making the most of summer school: A meta-analytic and narrative review. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 65(1): 1–127.
- Crowe, Alicia R., Eunsook Hyun, and Mark Kretovics. (2005). Reflections on summer teaching: Academic rigor or curriculum light?. *Summer Academe*, 5, 7–20.
- Draaijer, S. (2004). *Flexibilisering van toetsing*. (Flexibility in assessment). Utrecht: Digital Universiteit.
- Dokuz Eylül Üniversitesi. (2011). Dokuz Eylül Üniversitesi yaz okulu yönetmeliği. <http://www.deu.edu.tr/DEUWeb/Icerik/Icerik.php?KOD=5213> (02.02.2016).
- Eisenstadt, M. (1994). Virtual summer school 1994. <http://faculty.education.ufl.edu/Melzie/Distance/Virtual%20Summer%20School%20Project> adresinden 02.02.2016 tarihinde erişilmiştir.
- European Association for Quality Assurance in Higher Education. (2010). *Quality assurance of e-learning*. Helsinki, Finland.
- Falmange, J., Cosyn, E., Doignon, J., & Thiéry, N. (2004). The Assessment of knowledge, in theory and in practice. *Formal Concept Analysis*, 3874, 61-79.
- Gazi Üniversitesi. (2010). Gazi Üniversitesi yaz okulu yönetmeliği. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100318-9.htm> (22.01.2016).
- He, Y. (2014). Universal Design for Learning in an Online Teacher Education Course: Enhancing Learners' Confidence to Teach Online. *Journal of Online Learning and Teaching*, 10(2), 283.

- Heiman, Marsha and Slomianko, Joshua. (1998). Learning to learn: Thinking skills for the 21st Century, 7th edition. Learning to learn, Cambridge, Mass.
- Hoey, R. (2013). Examining Christian college students' summer school choices. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 16(2).
- Internet World Stats. (2015). Internet usage statistics. 22.02.2016 tarihinde erişilmiştir. Adres: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>
- Issroff, K. and Eisenstadt, M. (1997). Evaluating a virtual summer school. *Journal of Computer Assisted Learning*, 13, 245-252.
- Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., and Ludgate, H. (2013). *NMC Horizon Report: 2013 Higher Education Edition*. Austin, Texas: The New Media Consortium.
- Jones, G., Warren, S. J., Ennis-Cole, D., Knezek, G., Lin, L. and Norris, C. (2014). Transforming the doctorate from residential to online: A Distributed PhD Learning Technologies. *TechTrends*, 58(4), 19-26.
- Khan, B. H. (1997). *Web-based instruction*. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Kızılkaya Cumaoğlu, G. ve Koçak Usluel, Y. (2013). Çevrimiçi öğrenme ortamlarında tartışma tahtasının kullanımında öğretmenin rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(2), 1469-1479.
- Mesleki Açık Öğretim Lisesi. (2016). Sayısal veriler. Ankara: MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. 12 Şubat 2016 tarihinde erişilmiştir: http://maol.meb.gov.tr/html_files/sayisal_veriler.html
- Moore, M. G. ve Kearsley, G. (2012). *Distance education a system view of online learning* (Third Edition). Belmont: Wadsworth.
- Okur, M. R. (2012). *Açık ve uzaktan öğrenmede öğretim elemanlarına yönelik çevrimiçi destek sistemi tasarımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Omelycheva, M. Y. (2012). Fab! or Drab?: Increasing the effectiveness of teaching and learning in summer classes, *Journal of Political Science Education*, 8(3), 258-270.
- Ondokuz Mayıs Üniversitesi. (2014). Ondokuz Mayıs Üniversitesi yaz okulu yönetmeliği.

- P21: Partnership for 21st Century Skills. (2005). A report and mile guide for 21st century skills. Washington, DC: America
- Rienties, B., Rehm, M., Dijkstra, J. (2005). Remedial online teaching in theory and practice online summer course:Balance between summer and course. Proceedings of Ascilite 2005 coference, December 4-7, p: 569-576.
- Ronteltap, F., Van der Veen, J. (2002). Samenwerkend leren met ICT. (Working and learning together with ICT). Universiteit Utrecht, IVLOS en Universiteit Leiden. ICLON.
- Sampson, K., Brogt, E., & Comer, K. (2011). Guidelines for teaching in time-shortened, intensive, or summer school settings. New Zealand: University of Canterbury.
- Segers, M. (2004). Assessment en leren als een twee-eenheid. (Assessment and learning as two become one). *Tijdschrift van Hoger Onderwijs*. Vol. 4 2004.
- Selçuk Üniversitesi. (2015). Selçuk Üniversitesi yaz okulu yönergesi.
- Shaw, M., Chametzky, B., Burrus S. W. ve Walters, K. J. (2013). An evaluation of student outcomes by course duration in online higher education. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 16(4).
- Surry, D. W. ve Ensminger, D. C. (2009). Supporting the implementation of online learning. *Encyclopedia of distance learning* (Second Edition). (Ed:P. Rogers, G. Berg, J. Boettcher, C. Howard, L. Justice ve K. Schenk). Hershey-Newyork: Information Sience References, ss. 1994-1999.
- Tait, A. (2013). Distance and e-learning, social justice and development: The relevance of capability approaches to the mission of Open Universities. *International Review of Research of Open and Distance Learning (IRRODL)*, 14(4), 1-18.
- Tait, A. and O'Rourke, J. (2014). Internationalisation, social justice and open, distance and e-learning: working with the grain, in *Online Distance Education - Toward a Research Agenda*, Anderson T and Zawacki-Richter O, (Eds), Edmonton, Athabasca University Press.
- Templeton, N. R., Ballenger, J. N., Thompson J. R. (2015). Examining the elements of online learning quality in a fully online doctoral program. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 18(4).

- Topakkaya, A. (2013). Yaşam boyu öğrenme ve Türk Üniversitelerinin bu alana muhtemel katkıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(4), 1081-1092.
- Uysal, Ö. (2011a). *Meslek yüksekokullarında çevrimiçi derslerin kalite standartlarına yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Uysal, Ö. (2011b). Project proposal for distance education in summer schools. E-LEARN 2011: World Conference on E-Learning, 18-21 October, p.1759.
- Uysal, Ö., Okur, M. R., Usta, İ. (2015). Quality standards and key areas of online education in european union. *Developing Successful Strategies for Global Policies and Cyber Transparency in E-Learning* (ed: Eby, G., Yuzer, T. V., Atay, S.), Hershey, USA: IGI Global
- Vrasidas, C., Zembylas, M. (2003). The Nature of technology-mediated interaction in globalised distance education. *International Journal of Training and Development*. 7(4). 271-286.
- Youger, R. E., Ahern, T. C. (2015). Is a quality course a worthy course? Designing for value and worth in online courses. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 18(1).